

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДВНЗ «ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ
ВАСИЛЯ СТЕФАНИКА»

Коломийський навчально-науковий інститут

Кафедра філології

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Актуальні проблеми вивчення творчості письменників української діаспори»

Освітня програма __Середня освіта (українська мова і література)_____

Спеціальність __014 Середня освіта (за предметними спеціалізаціями)

Галузь знань _01 Освіта/Педагогіка_____

Затверджено на засіданні кафедри

Протокол № _1_ від “_29” _серпня __ 2020 р.

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Анотація до курсу
3. Мета та цілі курсу
4. Компетентності
5. Результати навчання
6. Організація навчання курсу
7. Система оцінювання курсу
8. Політика курсу
9. Рекомендована література

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Актуальні проблеми вивчення творчості письменників української діаспори
Рівень вищої освіти	Бакалавр
Викладач (-і)	Васильчук М.М.
Контактний телефон викладача	0971749769
E-mail викладача	mykolavasylychuk@ukr.net
Формат дисципліни	Лекції, практичні, самостійна робота
Обсяг дисципліни	Кредити ЄКТС – 3 (90 годин)
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua
Консультації	Очні консультації: 30 годин. Серeda, 13.30–15.30. Кафедра філології, 309 ауд. Онлайн консультації: 30 год. Розклад присутності викладача: субота, 13.30–15.30.

2. Анотація до курсу
<p>Завдання курсу – забезпечити студентів основними теоретичними знаннями з літератури діаспори, підготувати до виконання самостійних завдань, які спрямовані на засвоєння змісту художніх творів, формування літературознавчого аналізу, порівняння ідейно-тематичної спільності, розкриття їх пізнавального, виховного й естетичного значення, що сприятиме підвищенню фахового рівня майбутніх вчителів-словесників. Курс має й регіональне значення. Тут вивчаються твори письменників-земляків (О.Олесь, О. Ольжич, П. Зайцев, І. Багрянний та ін.)</p>
3. Мета та цілі курсу
<p>Мета: Метою викладання навчальної дисципліни є: ознайомлення студентів із творчістю письменників української діаспори ХХ століття; забезпечення розуміння закономірностей та особливостей розвитку літератури української діаспори цього періоду; формування цілісного уявлення про літературний процес ХХ століття, вироблення наукового підходу до аналізу художніх творів зазначеного періоду.</p> <p>Курс «Література української діаспори» побудований за розділами, що дає можливість структурувати навчальний матеріал у систему та сприяє свідомому засвоєнню студентами знань у повному обсязі. При розподілі матеріалу враховувалися періодизація літератури діаспори сучасними літературознавцями, вимоги кредитно-трансферної системи навчання і необхідність вивчення літератури як мистецтва слова.</p> <p>Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні знати:</p> <ul style="list-style-type: none"> - історію українського літературного процесу в діаспорі, об'єднаногодіяльність письменницьких організацій «МУР» та «Слово»; - особливості розвитку літературних жанрів та стилів поза межами української материкової літератури;

- творчість знакових постатей української літературної еміграції, що довгий час перебувала поза межами української художньої словесності.

уміти:

– аналізувати художній доробок окремих представників літературного процесу українській еміграції;

– визначати основні особливості творчої манери письменників та новаторські елементи поетики їх творів;

– охарактеризувати роль та значення творчості митців у творенні українського культурного простору в еміграції.

4. Компетентності

У результаті вивчення курсу ви (студенти) зможете набути:

Загальні компетентності:

ЗК 1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу і синтезу, вироблення дослідницької стратегії й реалізації її у професійній діяльності.

ЗК 4. Здатність бути креативним, застосовувати теоретичні знання в практичних ситуаціях. ЗК 5. Здатність вільно і грамотно, усно та письмово спілкуватися державною мовою, утверджувати національні гуманістичні ідеали, мовне й культурне багатство України.

ЗК 8. Здатність планувати свій час, працювати автономно, самостійно.

ЗК 12. Здатність виконувати власне дослідження на належному рівні.

ЗК 13. Здатність бути критичним і самокритичним.

ЗК 14. Здатність володіти навичками ведення дискусії й наукової полеміки, написання аналітичних і публіцистичних текстів, дотримуватись норм правопису сучасної української мови

ЗК 15. Здатність поважати погляди представників інших культур, цінувати різноманіття та мультикультурність, враховувати гендерний фактор.

Фахові (спеціальні) компетентності

ФК 1. Здатність активно застосовувати професійно-профільні знання, уміння й навички з мовознавчих, літературознавчих, психолого-педагогічних дисциплін із використанням передових освітніх технологій у загальноосвітніх навчальних закладах різних типів.

ФК 3. Здатність вільно оперувати фаховими термінами для виконання професійних завдань.

ФК 5. Здатність трансферу сучасних наукових досягнень у загальноосвітні навчальні заклади, у практику викладання української мови та літератури; обміну досвідом професійної діяльності та критичного аналізу власних педагогічних напрацювань.

ФК 6. Здатність до здійснення діяльності з організації, проектування навчально-виховного процесу з української мови і літератури та окремих його складових з урахуванням особливостей типу навчального закладу, індивідуальних та вікових особливостей учнів на основі знань теорій та практики середньої освіти, методики викладання української мови і літератури.

ФК 8. Володіння основними мовознавчими і літературознавчими поняттями, здатність застосовувати їх у процесі аналізу та інтерпретації текстів різних стилів.

ФК 9. Здатність розглядати літературні тексти, явища і факти в контексті української та світової культури, виявляти специфіку літературних напрямів, течій, шкіл; уміти аналізувати індивідуально-авторський стиль окремих письменників.

ФК 11. Здатність використовувати сучасні методологічні засади предметної спеціалізації, теорії й історії української мови та літератури, дисциплін за вибором мовознавчого та літературознавчого спрямування, орієнтуватися в сучасному

українському літературному процесі з настановою на практичне втілення в освітньо-професійній діяльності.

ФК 12. Здатність застосовувати сучасні методики й освітні технології викладання української мови та літератури (зокрема інформаційні) для забезпечення якості навчально-виховного процесу в загальноосвітніх навчальних закладах.

ФК 13. Здатність реалізовувати ефективні підходи, принципи, стратегії, технології, методи, прийоми вивчення й викладання української мови та літератури на підставі передового досвіду; розробляти навчально-методичні матеріали для проведення занять (зокрема в інтерактивному режимі).

ФК 16. Здатність розвивати когнітивні, психомоторні, поведінкові механізми – пам'ять, увагу, критичне ставлення, почуття відповідальності та ін.

ФК 17. Здатність ефективно і компетентно брати участь у різних формах наукової комунікації (конференції, круглі столи, дискусії, наукові публікації) в професійній сфері. ФК 18. Дотримуватись принципів академічної доброчесності.

5. Результати навчання

ПРН 1. Вільно спілкуватися з професійних питань державною мовою усно і письмово, використовувати її для організації ефективної комунікації та навчання.

ПРН 2. Знати і розуміти систему мови, загальні властивості літератури як мистецтва слова, історію української мови і літератури, вміти застосовувати набуті знання у професійній діяльності.

ПРН 7. Мати навички пошуку, обробки та аналізу інформації з різних джерел, кваліфіковано презентувати результати професійної (педагогічної, наукової, інноваційної) діяльності із застосуванням сучасних інформаційних технологій.

ПРН 8. Осмислювати літературознавчі концепції, володіти методами літературознавчих досліджень, компаративного аналізу, інтерпретувати твори української та зарубіжної художньої літератури, усної народної творчості.

ПРН 9. Уміти аналізувати й застосовувати у практичній діяльності набуті знання про закономірності літературного процесу на діахронному і синхронному зрізах і творчість знакових письменників у національному і світовому контексті.

ПРН 12. Усвідомлювати рівні можливості колег та учнів, задіяних у навчально-виховному процесі (расові, гендерні, релігійні, політичні тощо), встановлювати ефективну комунікацію з представниками різних субкультур.

ПРН 13. Мати навички відбирати навчальний матеріал, що відповідає процесу комунікації й посильний та доступний для учнів різних вікових груп у закладах середньої освіти, передбачати можливі навчальні проблеми, з якими учні можуть зіткнутися на уроці.

ПРН 14. Бути здатним визначати рівень особистісного і професійного розвитку, моделювати індивідуальну освітню траєкторію.

ПРН 17. Уміти аналізувати, систематизувати та узагальнювати результати наукових досліджень у сферах літературознавства, мовознавства, методики вивчення фахових дисциплін; оцінювати результати власних наукових досліджень з використанням сучасних методів науки, інформаційних та інноваційних технологій.

ПРН 20. Дотримуватись правил академічної доброчесності.

6. Організація навчання курсу

Обсяг курсу	
Вид заняття	Загальна кількість годин
лекції	12

практичні			18	
самостійна робота			60	
Ознаки курсу				
Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий	
восьмий	014 Середня освіта	четвертий	Вибірковий	
Тематика курсу				
<p>Тема 1. Література української діаспори.</p> <p>Тема 2. Творчість поетів «Празької школи»</p> <p>Тема 3. Є. Маланюк – український письменник, культуролог-енциклопедист, публіцист, літературний критик, сотник Армії УНР, «Імператор залізних строф».</p> <p>Тема 4. Тодось Осьмачка та Ю. Клен</p> <p>Тема 5. Олег Ольжич та Олена Теліга</p> <p>Теми на практичні заняття:</p> <p>1. Еміграція як явище в контексті літературного процесу. Загальна характеристика української еміграції ХХ століття. Етапи. Центри. Угрупування. Біграція періоду 1919 – 1921 рр. : «Празька школа» поезії. Діяльність Українського вільного університету (УВУ). Українські літературні угруповання у Варшаві. 3. Особливості поезії Л.</p>		<p>Література:</p> <p>1. Біла А. Український літературний авангард: пошуки, стильові напрямки. К. : Смолоскип, 2006. 464 с.</p> <p>2. Білоус П. Теорія літератури: навч. посібник. К. : Академія, 2013.</p> <p>3. Будний В., Ільницький М. Порівняльне літературознавство. К., 2008.</p> <p>4. Владимірова В., Кириленко Н. Українська література першої половини ХХ століття: теоретико-методологічні аспекти інтерпретації. Суми : ФОП Цьома С.П., 2020. 171 с.</p> <p>5. Галич О. Історія літературознавства. Луганськ, 2009.</p> <p>6. Гарачковська О. ХХ століття в українській поезії крізь призму сміху. Київ: Альфа-М, 2015. 560 с.</p> <p>7. Грицик Л. Українська компаративістика: концептуальні проєкції. Донецьк, 2010.</p> <p>8. Гундорова Т. Транзитна культура. Симптоми постколоніальної травми: Статті та есеї. К. : Грані-Т, 2013. 548 с.</p>		

<p>Мосендза. Роман «Останній пророк». Філософське осмислення поезії О. Стефановича. Своєрідність творчості О. Лятуринської.</p> <p>4. Тематико-проблемний діапазон творчості Ю. Клена. Творчий шлях М. Ореста. Особливості творчості Ю. Липи. Прозова спадщина Галини Журби.</p> <p>5. Художньо-тематичні обрії прози Д. Гуменної. Художня спадщина Є. Маланюка.</p>		<p>9. Деркачова О. С. Світ у тексті (еволюція стилевих систем в українській ліриці другої половини ХХ ст.: Монографія. Івано-Франківськ: Типовіт, 2013. 300 с.</p> <p>10. Жигун С. Лабіринти і горизонти українського неореалізму. К.: «Бізнесполіграф», 2015. 4000 с.</p> <p>11. Жулинський М. Нація. Культура. Література: національно-культурні міфи та ідейно-естетичні пошуки української літератури. К., 2010.</p> <p>12. Зборовська Н. Код української літератури. Проект психоісторії новітньої української літератури. Монографія. К., 2006.</p>			
--	--	---	--	--	--

7. Система оцінювання курсу

<p>Загальна система оцінювання курсу</p>	<p>Вид контролю – залік. Максимальна оцінка – 100 балів (оцінки за практичні заняття – 50 балів, (включає в себе тестування, самостійну роботу, ідейно-художній аналіз тексту або реферат, який готують самостійно) + 50 балів (максимальна оцінка за заліковий тест). Оцінювання здійснюється за національною на ECTS шкалою оцінювання на основі 100-бальної системи. (Див.: пункт „9.3. Види контролю» Положення про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу в ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника»).</p>
<p>Вимоги до письмової роботи</p>	<p>Ви повинні виконати письмову роботу, що складається з теоретичного питання, практичного завдання для перевірки навиків та здібностей, зокрема уміння самостійно здійснювати інтерпретацію тексту,</p>

	характеризувати його з позицій конкретної методології. Правильно відповісти на тестові завдання.
Семінарські заняття	Максимальна оцінка за кожне заняття 5 балів. Наприкінці курсу виводимо середній показник, який множимо на коефіцієнт, який дозволяє отримати максимальну оцінку – 50 балів.
Умови допуску до підсумкового контролю	Виконання 50 % завдань.
8. Політика курсу	
<p>Студент повинен уникати будь-яких порушень академічної доброчесності. Забороняються плагіат та списування. Заохочується активність, ініціативність, творчий підхід. Обов'язковим є прочитання художніх текстів, які виносяться на обговорення. Лекційні заняття не відпрацьовуються, але знання лекційного матеріалу обов'язкове. Пропуски практичних занять відпрацьовуються наступним чином: опрацювання проблеми та її висвітлення у рефераті, усна або письмова відповідь. Обов'язковим є для отримання екзамену виконання усіх запланованих типів робіт (усні відповіді, тестування, написання письмових робіт) та виконання самостійної роботи. Викладач гарантує доступність зустрічей як, у межах університету, так і можливість заочної комунікації та консультування (телефон, вайбер, електронна пошта).</p>	
9. Рекомендована література	
<ol style="list-style-type: none"> 1. Біла А. Український літературний авангард: пошуки, стильові напрямки. К. : Смолоскип, 2006. 464 с. 2. Білоус П. Теорія літератури: навч. посібник. К. : Академія, 2013. 3. Будний В., Ільницький М. Порівняльне літературознавство. К., 2008. 4. Владимірова В., Кириленко Н. Українська література першої половини ХХ століття: теоретико-методологічні аспекти інтерпретації. Суми : ФОП Цьома С.П., 2020. 171 с. 5. Галич О. Історія літературознавства. Луганськ, 2009. 6. Гарачковська О. ХХ століття в українській поезії крізь призму сміху. Київ : Альфа-М, 2015. 560 с. 7. Грицик Л. Українська компаративістика: концептуальні проєкції. Донецьк, 2010. 8. Гундорова Т. Транзитна культура. Симптоми постколоніальної травми: Статті та есеї. К. : Грані-Т, 2013. 548 с. 9. Деркачова О. С. Світ у тексті (еволюція стильових систем в українській ліриці другої половини ХХ ст.: Монографія. Івано-Франківськ: Типовіт, 2013. 300 с. 10. Жигун С. Лабіринти і горизонти українського неореалізму. К.: «Бізнесполіграф», 2015. 4000 с. 11. Жулинський М. Нація. Культура. Література: національно-культурні міфи та ідейно-естетичні пошуки української літератури. К., 2010. 12. Зборовська Н. Код української літератури. Проект психоісторії новітньої української літератури. Монографія. К., 2006. 13. Історія української літератури ХХ ст. : у 3 кн. / [за ред. В. Кузьменка]. К. : Либідь, 2013. 	

14. Історія української літератури. У 3 томах. Том 3. XX - поч. XXI ст. / В. Кузьменко, Оксана Гарачковська, Марина Кузьменко. К. : Вид-во Академія. 2017. 544 с.
15. Ковалів Ю. Історія української літератури: кінець XIX - початку XXI ст. : підручник: у 10т. У сподіваннях і трагічних зламах. К. : ВЦ «Академія», 2014. 472 с.
16. Ковалів Ю.. Історія української літератури кінця XIX - початку XXI ст.: у 2 томах. Том 1. У пошуках іманентного сенсу. К. : Академія, 2015. 256 с.
17. Криловець А. Українська література перших десятиріч XX ст.: філософські проблеми. К., 2014.
18. Література. Теорія. Методологія. Вид 2 / За ред. Д.Уліцької. К., 2008.
19. Матвішин В. Український літературний європеїзм. К. : Академія. 2013. С.
20. Іванишин П. Українське літературознавство постколоніального періоду. К. : Академія, 2014. 192 с.
21. Мовчан Р. Український модернізм 1920-х : портрет в історичному інтер'єрі. К. : Стилос, 2008. 544 с.
22. Наєнко М. Історія українського літературознавства і критики. К. : Академія, 2010. 520 с.
23. Пухонська О. Літературний вимір пам'яті. К. : Академія, 2018. 304 с.
24. Саєнко М. Українська література XX століття: діапазон голосів і мистецьких відкриттів : монографія. Львів : ЛА «Піраміда», 2016. 868 с.
25. Табакова Г. Архітектоніка і композиція ліричної прози. Монографія. Бердянськ: ФОП Ткачук О. В. 2016. 192 с.
26. Творчість київських неокласиків у контексті української модерної поезії XX століття : збірник статей магістрантів / За ред. Н.І. Кириленко. Суми : вид-во СумДПУ ім. А.С.Макаренка, 2015. 72 с Ткаченко Л. Теологія знання. Художньо-інтерпретаційні моделі в українській прозі XIX – поч. XXI ст. : монографія. Київ : Вид-во «Книга», 2015. 280 с.

Додаткові:

1. Астаф'єв О. Реляція «реальність – сон» у поезії модернізму [Поезія діаспори Е. Андіївська, П. Килина]. Слово і час. 2002. № 9. С. 35-43.
2. Астаф'єв О. Стилі української еміграції: естетика тотожності. Укр. мова та літ. 2000. №7. С. 1-2.
3. Водолазька С. Антологія трансцендентної самотності Емми Андіївської. Слово і час. 2004. №1. 49-53.
4. Грабовський Г. Голоси української еміграційної поезії // До історії української літератури. Дослідження, естет., полеміка. К. : Критика, 2003. С. 356-384.
5. Дзюба І. Вірність собі [Ігор Качуровський]. Сучасність. 2000. №11. С. 58-61.
6. Доценко Р. Поезія «на відстані душі». Сучасність. 2000 №7-8. С. 54-57.
7. Ільницький М. Мале літературне Відродження: (Українська повоєнна еміграційна критика). Дивослово. 2000. №4. С. 2-7.
1. Климентова Олена Ідеї Д. Донцова і літературна творчість «пражан»: від наслідування до переосмислення. Слово і час. 2000. №8. С. 45-55 Лисенко Т. Мікро- і макросвіти у творчості Емми Андіївської. Слово і час. 2004 №1. С. 45-49.
2. Луцій С. Традиції «розстріляного відродження» в художній та літературознавчій практиці діаспори // Слово і Час. 2017, № 9. С 52- 61 Назаренко Олена. Що дає нам поезія діаспори? Дивослово. 2000. №10. С. 58.
3. Неврлий М. Празька українська поетична школа. Слово і Час. 2011. № 12.
4. Нікітченко А. Особливості розвитку української мови в умовах діаспори

- Молдови. Українська література в загальноосвітн. шк. 2004. №2. С. 50-53.
5. Павличко С. Нью-Йоркська група в контексті модернізму. Укр. мова й літ. в середн. шк. 2000. №3. С. 25-36.
  6. Поети «Нью-Йоркської групи». Антологія / Упоряд. текстів О. Астафе'ва, А. Дністрового; передм. О. Астафе'ва. Харків, 2003. 288с. (Серія «Програма з літератури»).
  7. Празька поетична школа. Антологія / Упоряд. текстів О. Астафе'ва, А. Дністрового; передм. О. Астафе'ва. Харків, 2004. 256 с. (Серія «Програма з літератури»).
  8. Ревакович М. Еротика в поезії Нью-Йоркської групи: декілька семіотичних і рецептивних міркувань. Слово і час. 2000 №2. С. 28-32.
  9. Сірик Л. Моральні аспекти української еміграційної поезії: [Ю.Тарнавський, Є. Маланюк, Ю. Клен, О. Зуєвський, В. Вовк, Л.Мосендз, О. Теліга, Ю. Липа та ін.]. Слово і час. 2004. №2. С. 20-24.
  10. Смерек О. Колорит художнього світу Емми Андіївської. Укр. мова та літ. в сер. шк., ліцеях та колегіумах. 2003. №4. С. 48-57.
  11. Сорока М. Чи є панацея від міфу про Антея в українській літературі діаспори. Слово і час. 2000. №12. С. 11-19.
  12. Творчість київських неокласиків у контексті української модерної поезії ХХ століття : збірник статей магістрантів / за ред. Н.І. Кириленко. Суми : вид-во СумДПУ ім. А.С.Макаренка, 2015. 72 с.
  13. Уліщенко А. Особливості української еміграційної прози в системі вивчення літератури українського зарубіжжя в загальноосвітній школі. Укр. мова і літ. в школі. 2004. №4. С.29-33.
  14. Фасоля А. Давайте знайомитись: Нью-Йоркська поетична група. Українська література в загальноосвітн. шк. 2003. №7. С. 41-45.
- Інформаційні ресурси <http://antipedagogika.com/knizhnaya-yarmarka-2014/>
<http://bit.ua/2014/03/6-myrovyyh-knyzhnyh-yarmarok-v-2014-hodu/> <http://www.pro-books.ru/bookfairs2014> <http://diasporiana.org.ua/category/literaturoznavstvo/>
<http://irbis-nbuv.gov.ua/ulib/item/UKR0005100>

